

Hoe ontstaat ziekte

In deze module gaan we kijken hoe ziekten kunnen ontstaan en welke factoren daar een rol in spelen. Alle factoren zullen in latere modules verder uitgediept en verduidelijkt worden. We gaan kijken welke alternatieven je op wat voor manier kunt inzetten. En het is ook belangrijk om te weten hoe ziekten ontstaan, want een dier wordt niet zomaar ziek.

Ziektes komen niet uit de lucht vallen. Het proces om ziek te worden is vaak al een tijdje bezig. Als we bijvoorbeeld gaan kijken naar een virusinfectie, dan is een dier daar alleen vatbaar voor als zijn weerstand laag is en zijn weerstand is niet van de ene op de andere dag laag. Daar is een heel proces aan vooraf gegaan wat ervoor gezorgd heeft dat je paard zijn weerstand niet op peil kan houden.

Ook een allergie is er niet opeens. Vaak zijn er al veel signalen aan voorafgegaan, zoals bijvoorbeeld vieze ogen, schimmelinfectie, vettige of schilferige vacht, vage jeuk en mok. Dit zijn allemaal signalen dat er al iets niet goed zit in het lichaam, maar vaak worden deze signalen pas herkend op het moment dat er een groter probleem aanwezig is.

Waar komen die ziektes dan wel ineens vandaan?

Zodra het lichaam niet meer in zijn natuurlijke balans is, oftewel, zodra het lichaam overbelast is, is de kans op het ontwikkelen van een ziekte of een gezondheidsprobleem veel groter. Alle organen en orgaansystemen moeten goed kunnen samenwerken om ervoor te zorgen dat invloeden van buitenaf, maar ook van binnenuit geen groot effect hebben en niet ervoor kunnen zorgen dat een dier ziek gaat worden.

Factoren die ervoor kunnen zorgen dat het lichaam overbelast raakt of in een disbalans raakt, zijn heel divers, maar komen wel continu in het dagelijkse leven van ons dier voor. Al deze factoren zullen in deze module even kort belicht worden en later in de volgende modules gaan we hier dieper op in en ga je kijken welke alternatieven er zijn en hoe we die kunnen gaan inzetten.

Factoren die kunnen zorgen voor een disbalans van het lichaam of een overbelasting van het lichaam zijn: voeding, chemische middelen, omgevingsfactoren en stress.

Onder chemische middelen verstaan we de middelen tegen mijten, luizen, schimmels en wormen en ook bijvoorbeeld vaccinaties, medicatie. Omgevingsfactoren die zorgen voor een disbalans zijn bodemvervuiling, luchtvervuiling en het drinkwater. Als laatste disbalansfactor hebben we stress en dan zowel de mentale stress als ook de fysieke stress.

Als we gaan kijken naar de eerste kopje wat kan zorgen voor belasting op het lichaam dan is dat de voeding. En op het gebied van voeding speelt er heel veel. Voeding kan zeer belastend zijn op het lichaam, zeker als het soort en type voeding niet past bij het type paard of bij de arbeid die het paard verricht. De belastende factoren die we zien is het soort voeding. Paarden zijn van nature ruwvoereters. En als het ruwvoer niet van goede kwaliteit is, er zit bijvoorbeeld schimmel in, dan kan dat het lichaam belasten. Ook als de voedingsstoffen te laag zijn, kan ruwvoer belastend zijn, omdat het lichaam dan niet genoeg bouwstoffen binnen krijgt en het lichaam dan op zichzelf inteert. Naast ruwvoer krijgen paarden ook vaak krachtvoer in de vorm van brok, muesli of slobber. In deze krachtvoerders zitten vaak veel suikers, ballaststoffen en geur-, kleur- en smaakstoffen. Deze stoffen zijn een belasting op de uitscheidingsorganen, dus op nieren, lever, darmen. Het lichaam kan deze stoffen niet gebruiken, het geeft geen energie, het geeft geen bouwstoffen en het moet dus verwerkt worden zodat het weer uit het lichaam gebracht kan worden. Dit kan dus zeer belastend zijn als deze stoffen veel in de voeding aanwezig zijn.

Ook de herkomst van de ingrediënten kan een belastende factor zijn. Zijn de basis ingrediënten bijvoorbeeld van biologische afkomst of komen ze van massaproductie? De ene herkomst is meer belastend voor het lichaam dan de andere herkomst.

Daarnaast is de juiste verhouding van de diverse voedingsstoffen, en dan hebben we het over vetten, eiwitten en koolhydraten, de voedingsbronnen, zijn van belang. Passen de verhoudingen die in het voer aanwezig zijn niet bij het type paard en de arbeid die hij/zij verricht, dan kan dat zorgen voor veel overbelasting, omdat je dan ziet dat veel van die stoffen opgeslagen worden in het lichaam of dat de uitscheidingsorganen veel meer werk moeten verrichten om alles wat niet nodig is weer uit het lichaam te krijgen.

De tweede groep belastende middelen, factoren, dat zijn dus chemische middelen. Dat zijn de anti-mijt, anti-luis, anti-schimmel en anti-worm middelen, maar ook de vaccinaties en reguliere medicatie.

Deze middelen bevatten allemaal stoffen waarvoor het lichaam extra zijn best moet doen om ze af te voeren.

Vaak lukt dit niet goed en hopen die stoffen zich op. Doordat die stoffen zich ophopen, kan een disbalans in het lichaam ontstaan, want al die opgehoopte stoffen zorgen ervoor dat organen extra hard moeten gaan werken en overwerkt raken. In de latere lessen gaan we dieper in op waarom deze middelen zo belastend zijn en wat je kunt doen om je dier een ander alternatief te bieden.

Want wat we vaak zien is dat we juist deze middelen inzetten, omdat we denken dat ze juist de gezondheid van het dier bevorderen, want je houdt tenslotte parasieten op afstand, je beschermt hem tegen bepaalde virussen, je zorgt ervoor dat met antibiotica bacteriën het lichaam uit gaan. Naast dat deze middelen dus een positieve werking zouden moeten hebben, zie je dat ze vaak ook een negatieve werking hebben die ervoor kan zorgen dat je dier acuut of op latere leeftijd gezondheidsproblemen gaat ontwikkelen.

Het laatste kopje, de laatste groep van factoren die een disbalans kunnen veroorzaken is de groep die vaak over het hoofd gezien wordt en dat zijn namelijk de stress factoren.

Hierbij kan je denken aan chemische factoren, zoals we in de groep hiervoor eigenlijk al besproken hebben, maar ook fysieke stress factoren. Daarbij kun je denken aan bijvoorbeeld bewegingsbeperkingen. Als het dier net geopereerd is of als hij/zij door artrose niet goed kan bewegen of wanneer de organen niet goed kunnen functioneren.

Je hebt ook microbiologische factoren die stress in het lichaam kunnen geven en dit zijn belastingen door bijvoorbeeld infecties van bacteriën, virussen en parasieten.

En als laatste de psychosociale factoren. Dat is de mentale balans, maar ook hoe de omgeving inwerkt op het dier, hoe de huisvesting inwerkt op het dier, hoe het werk of de activiteit inwerkt op het dier.

Al deze factoren kunnen dus stress veroorzaken en die stress kan de onderliggende oorzaak zijn voor het ontstaan van gezondheidsproblemen.

Wat krijg je dus met al deze factoren?

Je krijgt overbelasting van uitscheidingsorganen en je krijgt ophoping van afvalstoffen, wat de uitscheidingsorganen nog meer gaat belasten. Je krijgt een prikkeling van het immuunsysteem. En prikkeling van het immuunsysteem lijkt heel logisch of lijkt heel positief, want het immuunsysteem moet geprikkeld worden op het moment dat er bijvoorbeeld een virus aanwezig is. Maar we zien dat door de factoren die kunnen zorgen voor een disbalans en voor een overbelasting het immuunsysteem op de verkeerde manier geprikkeld wordt, waardoor een overreactie kan optreden. Het immuunsysteem gaat dan reageren op stoffen waar het niet op zou moeten reageren en kan ook overprikkeld raken waardoor het uitgeput raakt en bepaalde ziektes niet meer kan aangepakt of afgeweerd kunnen worden.

Al deze gevolgen wil ik nu eerst even verder uitsplitsen, zodat je een beter beeld kan vormen van hoe een ziekte nu eigenlijk zich aan het ontwikkelen is en wat daaraan de basis is.

Als we gaan kijken naar wat de disbalansfactoren kunnen veroorzaken, dan is dat overbelasting van de uitscheidingsorganen.

De uitscheidingsorganen zijn de nieren, lever, longen en darmen. De nieren, lever en longen zijn degenen die stoffen moeten filteren en die ervoor moeten zorgen dat de stoffen die niet in het lichaam horen dat die goed eruit gefilterd worden en afgevoerd worden via de urine en ontlasting.

Dit houdt in dat als er heel veel factoren in de omgeving van het dier zijn of in het dagelijkse management van een dier zijn, die het lichaam belasten met stoffen die er niet horen en het lichaam niet kan gebruiken, dan moeten deze organen veel harder werken en op een gegeven moment kunnen ze gewoon niet harder werken dan dat ze hebben gedaan en krijg je een overbelasting.

Dan heeft het lichaam wel een tweede linie, dus een tweede opvang systeem, en daar vallen onder anderen de ogen en huid onder. Vaak zien we aan deze twee dat in het lichaam van een paard iets niet goed functioneert. Dat er een overbelasting aanwezig is en dat bepaalde organen niet goed kunnen functioneren. Want als de organen harder moeten werken zien we dat in eerste instantie niet aan de buitenkant, dat zien we pas als de tweede linie afvalverwerkers aangezet worden. Wat we wel vaak zien als in de eerste lijn de nieren het zwaar hebben is dat de nierstreek, het lendengebied, wat gevuld en opgezet raakt. Dat is een teken dat de nieren harder moeten werken.

Als tweede linie uitscheidingsorganen hebben we onder andere de ogen. Wat je ziet op het moment dat er een overbelasting van de uitscheidingsorganen aanwezig is, dan zie je dat ogen daarin mee gaan doen. Je ziet dat er veel meer prut gaat ontstaan en dat dieren traanogen kunnen krijgen. Dat zijn allemaal signalen dat er afvalstoffen het lichaam uit moeten en het lichaam dat niet via de urine en ontlasting voldoende eruit krijgen.

De huid is als tweede linie uitscheidingsorgaan heel belangrijk. De huid is ook wel ons grootste en laatste uitscheidingsorgaan. Dat geldt voor de mens maar zeker ook voor het dier. En op een moment dat er dus heel veel afvalstoffen in het lichaam zitten die niet goed via nieren, lever, longen, darmen het lichaam uit kunnen. Dan zie je dat de huid mee gaat doen. Je ziet dan dat de huid vettig gaat worden en dat er schilfers kunnen ontstaan. Vaak komt er ook een bepaalde geur van de huid.

Problemen met ogen en de huid zijn tekenen van vervuiling en overbelasting van het lichaam die we van buitenaf kunnen zien. Samen met de gevulde nierstreek. Dit zijn signalen dat er iets niet in orde is. Op het moment dat de overbelasting van de uitscheidingsorganen ontstaat en afvalstoffen dus niet voldoende afgevoerd kunnen gaan worden, zie je dat er een ophoping van afvalstoffen ontstaat.

En de ophoping van afvalstoffen heeft een veel grotere invloed dan dat we eigenlijk denken, want de ophoping van afvalstoffen heeft een invloed op het BBRS

Het BBRS is een bindweefsel wat zich in en rond weefsels bevindt. Het zorgt er ook voor dat weefsels en cellen contact kunnen hebben met elkaar. Dat signalen worden overgegeven, want in dat bindweefsel vinden we bloedvaten, lymfevaten en zenuwvezels. Dat zijn allemaal onderdelen die er voor zorgen dat weefsels met elkaar kunnen communiceren. Maar het zorgt er ook voor, vooral via bloedvaten en via de lymfevaten, dat er afvoer van afvalstoffen aanwezig is. Dat de afvalstoffen uit hun cellen en uit de weefsels weggevoerd kunnen worden. Maar op het moment dat de uitscheidingsorganen afvalstoffen niet goed kunnen verwijderen, kunnen afvoeren, zie je dat die afvalstoffen zich gaan ophopen in het BBRS.

En wat gebeurt er dan? Bij een teveel aan afvalstoffen zie je dat de communicatie tussen de cellen en in de weefsels minder is. Dat komt omdat bij de zenuwen de prikkeloverdracht of de informatieoverdracht verhindert en

verminderd is. Je ziet ook dat organen minder gaan functioneren. De cellen worden belemmerd. Dat komt enerzijds omdat ook de toevoer van voedingsstoffen verminderd wordt, maar ook dat de afvoer van afvalstoffen ook verminderd is, waardoor dus cellen hun functie niet voldoende meer kunnen uitvoeren.

Wat je gaat zien, is dat ziekten zich gaan ontwikkelen van milde vorm naar een steeds ernstigere vorm. In het begin kan het zijn dat er wat ooguitvloeiing is of wat neusuitvloeiing of dat het dier een keer een virus infectie heeft. Vervolgens kun je zien dat er huidproblemen gaan ontstaan, zoals jeuk en vettige of schilferige vacht. Vervolgens kan dat zich gaan verergeren naar bijvoorbeeld een allergie, maar ook bijvoorbeeld artrose is een aandoening welke gedeeltelijk ontstaat doordat het BBRs systeem niet goed kan functioneren. Je ziet dat de ziekte steeds ernstiger wordt en hoe ernstiger het wordt hoe moeilijker het is om een dier daarna weer gezond te gaan krijgen.

De ophoping van afvalstoffen heeft dus invloed op onze organen of op de organen van een paard, maar hebben ook invloed op de weerstand. Factoren zoals niet passende voeding, chemische middelen en stress zorgen er dus voor dat uitscheidingsorganen overbelast kunnen raken en dat je een ophoping krijgt van afvalstoffen die de gezondheid van je dier kunnen schaden.

Naast dat afvalstoffen zich kunnen ophopen kunnen ze ook zorgen voor een prikkeling van het immuunsysteem waardoor het immuunsysteem overbelast raakt.

Hoe komt dat nu?

70 tot 80 procent van onze weerstand, dus eigenlijk van onze gezondheid of gezondheid van onze dieren, wordt gevormd in de darmen. De darmen bevatten darmflora die bestaat uit goede en slechte bacteriën. Deze goede en slechte bacteriën moeten in de juiste verhouding aanwezig zijn om een goede spijsvertering te hebben en goede weerstand, een goed immuunsysteem, te kunnen ontwikkelen.

De goede bacteriën zorgen ervoor dat de juiste stoffen verteerd kunnen worden en dat die ook opgenomen en als bouwstoffen gebruikt kunnen worden voor weefsels, maar ook voor het immuunsysteem. Ze zorgen ervoor dat slechte stoffen met de ontlasting het lichaam uitgewerkt worden en ze

houden controle over de slechte bacteriën en over schimmels en parasieten, zodat deze niet de overhand kunnen krijgen in de darmen.

Hierdoor zorgen ze dus voor een gezond immuunsysteem. Ze trainen het immuunsysteem. Ze balanceren het immuunsysteem, maar ze zorgen ook voor een gezonde hersenfunctie. Dus de darmen zijn ook van belang voor het goed functioneren van je hersenen.

Door voeding en chemische middelen worden niet alleen de uitscheidingsorganen overbelast, maar worden ook de goede bacteriën in de darmen aangetast en raken ook darmwandcellen beschadigd. Zodra de goede bacteriën aangetast worden en niet meer goed kunnen functioneren in de darmen, zie je dat de slechte bacteriën de overhand krijgen.

Wat zie je dan?

Je ziet dan dat er ontstekingen kunnen gaan ontstaan. Je ziet ook dat darmwandcellen beschadigd raken. Doordat de darmwandcellen beschadigen zie je dat bepaalde stoffen die normaal gesproken niet het lichaam in kunnen komen, omdat de darmwand cellen ze niet binnenlaten, op dat moment wel in de bloedbaan en in de onderliggende weefsels terecht kunnen komen. We noemen dit ook wel leaky gut, een lekkende darm.

Deze lekkende darm zorgt voor een continue prikkeling en overreactie van het immuunsysteem waardoor het immuunsysteem uitgeput kan raken en een uitgeput immuunsysteem kan voor allerlei gezondheidsproblemen zorgen zoals een allergie, maar ook auto-immuunziektes en zelfs tot tumoren.

Als we kijken naar tekenen van een disbalans, hoe kun je nou vroegtijdig al zien dat er inderdaad met het dier wat aan de hand is? Want wat we meestal zien is dat er pas actie ondernomen wordt als het paard een duidelijk gezondheidsprobleem heeft, maar die tekenen van disbalans en dus opkomende gezondheidsproblemen zijn al veel eerder te herkennen als je weet waar je op moet gaan letten.

Vroege tekenen van disbalans zijn wat ik al eerder aangaf, vieze ogen, vieze oren en een vettige of schilferige vacht. Als een paard daar geregeld last van heeft of daar gevoelig voor is dan houdt dat in dat het lichaam en het immuunsysteem niet voldoende sterk zijn om bijvoorbeeld een bacterie of mijt, aan te pakken door het lichaam zelf.

De huid hebben we het al over gehad. Een vette vacht is dus een teken dat het lichaam heel hard moet werken om de belastende stoffen uit het lichaam te krijgen, maar ook een schilferige vacht. Op het moment dat je ziet dat een paard toch geregeld een schilferige vacht of een doffe vacht heeft, dan zijn dat tekenen dat er inwendig al iets aan de hand is.

Stinkende ontlasting, windjes die je goed kan ruiken, dat zijn ook tekenen, signalen die we vaak over het hoofd zien omdat we denken dat het erbij hoort. Maar op het moment dat een dier gewoon goed gezond is en de goede voeding krijgt, zie je dat er geen stinkende ontlasting of vieze windjes aanwezig zijn. En ook schimmel infecties of huidreacties zijn lokale reacties op iets waar het dier mee in contact is geweest. Als dat iets eenmalig is dan hoef je je daar niet zorgen om te maken, want dat kan altijd gebeuren. Maar op het moment dat jij ziet dat een paard geregeld een huidklacht ontwikkelt of als je ziet dat een paard na een bepaalde behandeling of het toedienen van bepaalde middelen of in aanraking zijn geweest met een bepaalde stof elke keer een reactie ontwikkelt, dan is dat een teken dat het lichaam niet in balans is en dat het dier ook risico loopt om grotere problemen zoals bijvoorbeeld een allergie te gaan ontwikkelen.

Deze signalen worden vaak als normaal beschouwd, maar het zijn echte rode vlaggen dat er dus iets aan de hand is met de gezondheid van het dier. We gaan eerst kijken hoe daar normaal gesproken mee omgegaan wordt. Vanuit de reguliere geneeskunde worden al deze symptomen vaak als losstaande problemen benaderd. Het dier komt met vieze ogen of een huidklacht zoals mok. Wat vaak gedaan wordt is antibiotica geven en voor een vette of stinkende vacht wordt een shampoo gegeven alleen dit lost het probleem vaak niet blijvend op. Het is dus symptoombestrijding, want de onderliggende oorzaak, een overbelast lichaam wordt niet aangepakt. Dus je zult elke keer het probleem terugkrijgen. En vaak zie je dat na zo'n behandeling het probleem sneller en vaak ook erger terugkomt. Want wat doen al deze middelen ze zorgen er alleen maar voor een grotere belasting van het lichaam, want de medicatie heeft allemaal stoffen in zich die het lichaam weer eruit moet krijgen. Maar waar we mee begonnen waren, was dat deze problemen vaak ontstaan doordat het lichaam al overbelast is met heel veel afvalstoffen die al afgevoerd moeten worden en we gaan dus door middel van de medicatie nog weer extra afvalstoffen toevoegen.

Wat willen we dan eigenlijk wel?

We willen eigenlijk de balans in het lichaam terugbrengen en dat is ook wat de natuurgeneeskunde wil. We willen de oorzaak achterhalen van een probleem. We willen weten waar het lichaam het moeilijk heeft, waar hebben organen het moeilijk en hoe kunnen we ervoor zorgen dat we die gaan ondersteunen, zodat we het zelfgenezendvermogen van het lichaam kunnen gaan aanspreken en het lichaam zo sterk wordt dat hij zelf al deze problemen kan gaan oplossen. Het zorgt er ook voor dat als je de oorzaak gaat achterhalen, dat je vanuit de basis de gezondheid van het paard steeds beter gaat maken, waardoor het paard ook meer tegen een stootje kan. Dus bijvoorbeeld minder gevoelig is voor virusinfecties, minder gevoelig is voor bacteriële infecties, minder aantrekkelijk is voor allerlei parasieten, waardoor je dus ook minder snel een gezondheidsprobleem gaat krijgen.

De natuurgeneeskundige algemene aanpak is zorgen voor een goede darmgezondheid, want de darmgezondheid is ook de basis van een goed immuunsysteem. Zorgen voor een sterk immuunsysteem is stap 2. Daarnaast moet je ook zorgen dat je de stress gaat verminderen. Zowel de mentale als fysieke stress.

Je moet er ook voor gaan zorgen dat er minder afvalstoffen het lichaam in komen. Daarnaast het lichaam helpen op het moment dat het dier bijvoorbeeld gevaccineerd moet worden of behandeld moet worden. We helpen de organen om de afvalstoffen goed het lichaam uit te krijgen.

Als je met deze factoren aan de slag gaat, dan zorg je er voor dat het lichaam gezond en sterk gaat worden en dat gezondheidsproblemen veel minder kans hebben om te gaan ontstaan.